

Kertomus tarkastuskäynnistä,

jonka Hämeen museon hoitaja maisteri Esko Sarasmo teki Pälkäneen Onkkaelan Ristiänmäen ruumiskalmisto-alueelle 18.5.54.

Maisteri Kalle Hiissa Pälkäneeltä ilmoitti puhelimitse yhteiskoulun rehtorin Lauri Teivaisen tiedoittaneen, että koulun tontilla on vesijohto-ojaa kaivettaessa löytynyt rautapaloja ja luita. Paikka on lähellä tunnettua ruumiskalmistoa.

Tiesin maist.C-F, Meinanderin olevan Kangasalalla, mutta en, miten saada häneen yhteyden työajalla, joten päätin käydä löytöpaikalla ja paluumatkalla jäädä Sarsaan häntä tapaamaan. Kuin myös tapahtui.

Löytöpaikalle saavuttuani totesin, että mainittu vesijohto-oja oli pariakymmentä metriä yläpäästä vailla valmis.

I löytökohta oli koulun tontilta mäkeen vievän tien kohdalla, jotasaisella maalla. Ojan länsiseinämässä oli näkyvissä n.1 m syvä kaarevahko pideliyn maan alue ja sen eteläosassa pisti pystystä ojan seinämästä näkyviin putkiluun, ehkä käsivarren luunkärki. Haudasta oli ojaa kaivettaessa tullut esiin reisi- ja sääriluu sekä lonkkaluun paloja, kohtalaisesti säilyneitä.

II löytökohta oli ojan samassa sivussa ylempänä mäessä. Siinä oli vajaan metrin syvyinen ja laajuinen noki- ja hiilimaakuoppa niin ikään ojaa tehtäessä leikattu halki. Fidelyä maata jatkui ojan pohjaan, josta oli löytynyt ja löytyi tarkastettaessa eläimen (vasikan ?) luita 1,5 m syvältä. (Mikäli eivät sittenkin olleet pinnemmalta vyöryneitä. Sen työmiehet kyllä kielsivät.) Tästä kohdasta olivat alussamainitut löydökset: rautavaarna ja karkeatekoinen "Halkosahan" kappale.

P Ä L K Ä N E, Onkkaala, Ristiänmäen ruumiskalmisto.

Karttaluonnos maisteri Esko Sarasmon kertomukseen tarkastuksesta
18.5.54.

